

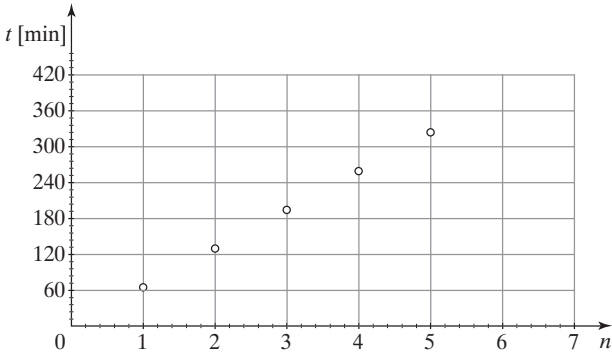
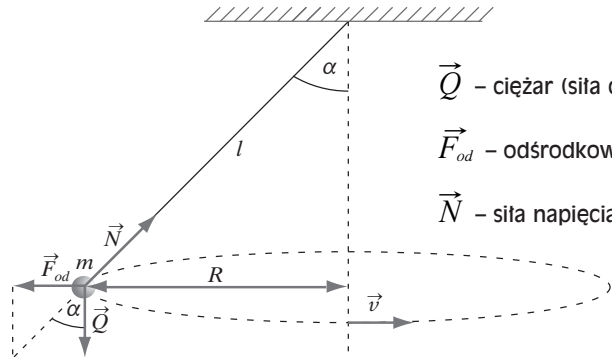
Modele odpowiedzi do arkusza Próbnej Matury z OPERONEM

Fizyka i astronomia
Poziom podstawowy

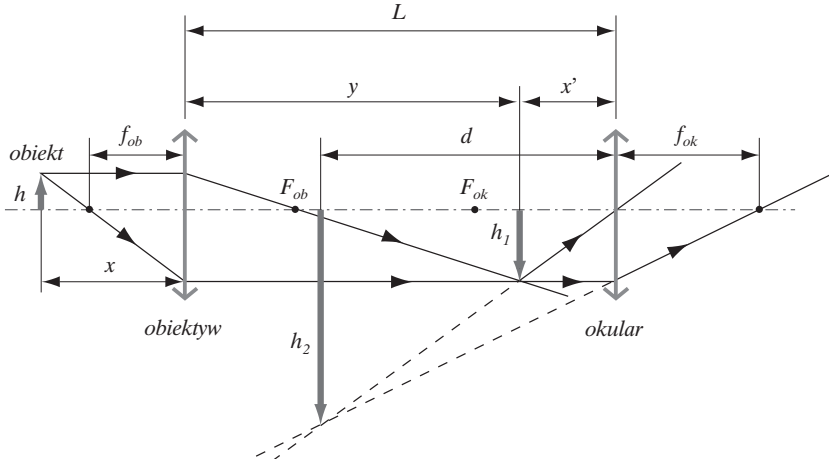
Listopad 2010

W kluczu są prezentowane przykładowe prawidłowe odpowiedzi. Należy również uznać odpowiedzi ucznia, jeśli są inaczej sformułowane, ale ich sens jest synonimiczny wobec schematu, oraz inne odpowiedzi, nieprzewidziane w kluczu, ale poprawne.

Numer zadania	Prawidłowa odpowiedź		Liczba punktów
1.	B		0–1
2.	C		0–1
3.	D		0–1
4.	B		0–1
5.	B		0–1
6.	A		0–1
7.	A		0–1
8.	C		0–1
9.	A		0–1
10.	A		0–1
11.	11.1.	1 pkt – obliczenie prędkości kątowej wskazówki minutowej $\omega_m = \frac{2\pi}{1 \text{ h}} = \frac{2 \cdot 3,14}{3600 \text{ s}} \approx 0,00174 \frac{1}{\text{s}}$ 1 pkt – obliczenie prędkości kątowej wskazówki godzinowej $\omega_g = \frac{2\pi}{12 \text{ h}} = \frac{2 \cdot 3,14}{43200 \text{ s}} \approx 0,000145 \frac{1}{\text{s}}$	0–11
	11.2.	1 pkt – obliczenie zależności między prędkościami wskazówek $\frac{\omega_m}{\omega_g} = \frac{1,74 \cdot 10^{-3}}{1,45 \cdot 10^{-4}} = 12$	
	11.3.	1 pkt – obliczenie różnicy prędkości liniowej pomiędzy końcówkami wskazówek $\Delta v = v_m - v_g = \omega_m r_m - \omega_g r_g =$ $= 1,74 \cdot 10^{-3} \frac{1}{\text{s}} \cdot 0,25 \text{ m} - 1,45 \cdot 10^{-4} \frac{1}{\text{s}} \cdot 0,12 \text{ m} \approx 4,2 \cdot 10^{-4} \frac{\text{m}}{\text{s}}$	
	11.4.	1 pkt – wyznaczenie czasu spotkania się wskazówek $\alpha_m = n \cdot 2\pi + \alpha_g, \quad \omega_m t = n \cdot 2\pi + \omega_g t$ $t = \frac{n \cdot 2\pi}{\omega_m - \omega_g} = \frac{360^\circ}{6 \frac{\text{stopni}}{\text{min}} - 0,5 \frac{\text{stopni}}{\text{min}}} \cdot n \approx (65,45 \cdot n) \text{ min}$	

Numer zadania	Prawidłowa odpowiedź	Liczba punktów																												
11.5.	Za wypełnienie tabeli poprawnie (3 pkt), z jednym błędnym wpisem (2 pkt), z dwoma błędnymi wpisami (1 pkt) <table border="1" data-bbox="654 368 1050 692" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th colspan="4">Czas pokrycia się wskazówek</th> </tr> <tr> <th>n</th> <th>godzina</th> <th>minuta</th> <th>sekunda</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>1</td> <td>5</td> <td>27</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>2</td> <td>10</td> <td>54</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>3</td> <td>16</td> <td>21</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>4</td> <td>21</td> <td>48</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>5</td> <td>27</td> <td>15</td> </tr> </tbody> </table>	Czas pokrycia się wskazówek				n	godzina	minuta	sekunda	1.	1	5	27	2.	2	10	54	3.	3	16	21	4.	4	21	48	5.	5	27	15	
Czas pokrycia się wskazówek																														
n	godzina	minuta	sekunda																											
1.	1	5	27																											
2.	2	10	54																											
3.	3	16	21																											
4.	4	21	48																											
5.	5	27	15																											
11.6.	Za wykonanie wykresu (3 pkt), w tym: odpowiednie dobranie układu osi (1 pkt), prawidłowe rozmieszczenie i dobranie jednostek na osi (1 pkt), prawidłowe naniesienie punktów (1 pkt)																													
12.	12.1. 1 pkt – obliczenie siły naporu powietrza $F = \rho S v^2$ $F = 1 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3} \cdot 20 \text{ m}^2 \cdot 400 \frac{\text{m}^2}{\text{s}^2} = 8 \text{ kN}$ 12.2. 1 pkt – obliczenie ciśnienia wywieranego na powierzchnię tablicy $p = \frac{F}{S} = \frac{8000 \text{ N}}{20 \text{ m}^2} = 400 \text{ Pa}$ 12.3. 1 pkt – stwierdzenie, że siła naporu rośnie wraz z kwadratem prędkości wiejącego wiatru lub za równoznaczne stwierdzenie	0–3																												
13.	13.1. 1 pkt – poprawne zaznaczenie sił działających na kulkę $\vec{Q}$ – ciężar (siła ciężkości) $\vec{F}_{od}$ – odśrodkowa siła bezwładności $\vec{N}$ – siła napięcia nici	0–12																												

Numer zadania	Prawidłowa odpowiedź	Liczba punktów
13.2.	1 pkt – obliczenie częstotliwości $f = \frac{20}{T} = \frac{20}{18,4 \text{ s}} \approx 1,1 \text{ Hz}$ 1 pkt – obliczenie prędkości kątowej $\omega = 2\pi f = 6,28 \cdot 1,1 \text{ Hz} = 6,9 \frac{1}{\text{s}}$	
13.3.	1 pkt – wykorzystanie podobieństwa między dwoma trójkątami prostokątnymi, np.: $\text{tg } \alpha = \frac{F_{od}}{Q} = \frac{R}{\sqrt{l^2 - R^2}}$ 1 pkt – rozpisanie sił występujących we wzorze powyżej $\frac{mv^2}{R} = \frac{R}{\sqrt{l^2 - R^2}}, \quad v^2 = \frac{gR^2}{\sqrt{l^2 - R^2}}$ 1 pkt – wykorzystanie zależności pomiędzy okresem a prędkością ruchu $v = \frac{2\pi R}{T}, \quad \frac{4\pi^2 R^2}{T^2} = \frac{gR}{\sqrt{l^2 - R^2}}$ 1 pkt – wyznaczenie wzoru na promień toru ruchu kulki $R = \sqrt{l^2 - \left(\frac{T^2 g}{4\pi^2}\right)^2}$ 1 pkt – obliczenie promienia toru kulki $R = \sqrt{0,25^2 - \left(\frac{(18,4)^2}{4 \cdot 3,14^2} \cdot 10\right)^2} \text{ m} \approx 0,128 \text{ m}$	
13.4.	1 pkt – obliczenie wartości prędkości liniowej kulki $v = \frac{2\pi R}{T} = \frac{2 \cdot 3,14 \cdot 0,128 \text{ m}}{18,4 \text{ s}} \approx 0,87 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ 1 pkt – obliczenie kąta α $\sin \alpha = \frac{R}{l} = \frac{12,8 \text{ cm}}{25 \text{ cm}} = 0,512$ uznajemy odpowiedź: $\sin \alpha = \frac{R}{l} = \frac{12,8 \text{ cm}}{25 \text{ cm}} \approx 0,5 \quad \text{stad} \quad \alpha \approx 30^\circ$	
13.5.	1 pkt – obliczenie wartości siły napięcia nici N $ \vec{N} = \vec{F}_w = \sqrt{Q^2 + F_{od}^2} = m \sqrt{g^2 + \left(\frac{v^2}{R}\right)^2} =$ $= 0,25 \text{ kg} \sqrt{100 + \left(\frac{0,87^2}{0,128}\right)^2} \frac{\text{m}}{\text{s}^2} \approx 3 \text{ N}$ 1 pkt – określenie ilorazu siły napięcia nici i jej wartości granicznej oraz stwierdzenie, że siła napięcia nici jest 90-krotnie mniejsza od wartości granicznej $\frac{N}{N_{gr}} \approx \frac{3 \text{ N}}{270 \text{ N}} = \frac{1}{90}$	
14.	14.1. 2 pkt – wykonanie konstrukcji powstawania obrazu (1 pkt za każdy prawidłowy obraz)	0–8

Numer zadania	Prawidłowa odpowiedź	Liczba punktów
14.2.	1 pkt – obliczenie odległości pomiędzy obrazem powstałym za pomocą obiektywu a okulem x' $\frac{1}{f_{ok}} = \frac{1}{x'} - \frac{1}{d}, \quad \text{stąd} \quad x' = \frac{f_{ok} \cdot d}{f_{ok} + d} = \frac{2 \cdot 25}{2 + 25} \text{ cm} \approx 1,9 \text{ cm}$ 1 pkt – obliczenie odległości pomiędzy obrazem powstałym za pomocą obiektywu a obiektywem y $L = y + x', \quad \text{stąd} \quad y = L - x' \approx 30 \text{ cm} - 1,9 \text{ cm} \approx 28,1 \text{ cm}$ 1 pkt – obliczenie odległości przedmiotu od obiektywu $\frac{1}{f_{ob}} = \frac{1}{x} + \frac{1}{y}, \quad \text{stąd} \quad x = \frac{y \cdot f_{ob}}{y - f_{ob}} = \frac{28,1 \cdot 3}{28,1 - 3} \text{ cm} \approx 3,4 \text{ cm}$ 1 pkt – obliczenie powiększenia obrazu powstałego za pomocą obiektywu $p_1 = \frac{y}{x} = \frac{28,1 \text{ cm}}{3,4 \text{ cm}} \approx 8,26$ 1 pkt – obliczenie powiększenia obrazu powstałego za pomocą okularu $p_2 = \frac{d}{x'} = \frac{25 \text{ cm}}{1,9 \text{ cm}} \approx 13,16$ 1 pkt – obliczenie powiększenia $p = p_1 \cdot p_2 = 8,26 \cdot 13,16 \approx 109$	
15.	15.1. 1 pkt – zapisanie bilansu cieplnego $mc_w(t_p - t_1) = mc_w(t_1 - t_0)$ 1 pkt – obliczenie temperatury t_1 po pierwszym zmieszaniu cieczy $t_1 = \frac{t_p + t_0}{2} = \frac{373 \text{ K} + 293 \text{ K}}{2} = 333 \text{ K}$ 1 pkt – obliczenie temperatury t_2 po drugim zmieszaniu cieczy $mc_w(t_p - t_2) = 2mc_w(t_2 - t_1)$ $t_2 = \frac{t_p + 2t_1}{3} = \frac{2t_p + t_0}{3} = \frac{2 \cdot 373 \text{ K} + 293 \text{ K}}{3} \approx 346,3 \text{ K}$ 1 pkt – obliczenie temperatury t_3 po trzecim zmieszaniu cieczy $mc_w(t_p - t_3) = 3mc_w(t_3 - t_2)$ $t_3 = \frac{t_p + 3t_2}{4} = \frac{3t_p + t_0}{4} = \frac{3 \cdot 373 \text{ K} + 293 \text{ K}}{4} = 353 \text{ K}$	0-6

Numer zadania	Prawidłowa odpowiedź	Liczba punktów
15.2.	1 pkt – obliczenie stosunku temperatur $\frac{T_3}{T_0} = \frac{353 \text{ K}}{293 \text{ K}} \approx 1,2$	
15.3.	1 pkt – obliczenie obu różnic temperatur i stwierdzenie, że różnice temperatur w obu skalach są takie same $\Delta T = T_3 - T_0 = 353 - 293 = 60 \text{ K}$ $\Delta t = t_3 - t_0 = 80^\circ\text{C} - 20^\circ\text{C} = 60^\circ\text{C}$ $\Delta T = \Delta t$	